

ความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงาน
ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
The effect of financial literacy on the saving behavior of working-age adults in the
Bangkok Metropolitan Region

อนงค์พร สกุลสรุ้งโรจน์
สาขาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้รับผิดชอบบทความ

ANONGPORN SAKULLEERUNGROJ
E-mail: Anongporn.ink@gmail.com
Department of Finance, Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University
Corresponding author

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อสำรวจลักษณะทางประชากรศาสตร์ของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (2) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (3) เพื่อศึกษาความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถาม ซึ่งได้ทำการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ และมีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือประชากรวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 400 คน เลือกจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-Test สถิติความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะนำไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ทั้งนี้การทดสอบสมมติฐานทำที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31-40 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพพนักงานประจำ/พนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 – 30,000 บาท และมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยความรู้ทางการเงิน และพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน จะมีพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความรู้ทางการเงินทั้งโดยรวม และรายด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านทัศนคติทางการเงิน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน ทัศนคติทางการเงิน พฤติกรรมการออม

Abstract

The objectives of this study were: (1) to examine the demographic characteristics of working-age adults in the Bangkok Metropolitan Region, (2) to examine the personal factors influencing the saving behavior of working-age adults in the Bangkok Metropolitan Region, and (3) to investigate the effect of financial literacy on the saving behavior of working-age adults in the Bangkok Metropolitan Region. The research instrument employed was a questionnaire, the content validity of which was verified by experts, and the reliability coefficient was greater than 0.70. The sample consisted of 400 working-age adults residing in the Bangkok Metropolitan Region, selected through convenience sampling. Statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation. Hypothesis testing was conducted using the t-Test, one-way analysis of variance (One-Way ANOVA), with post hoc comparisons by the Least Significant Difference (LSD) method, and multiple regression analysis. The significance level was set at 0.05.

The findings revealed that most respondents were female, aged between 31 and 40 years, held a bachelor's degree, worked as private company employees, earned an average monthly income between 15,000 and 30,000 baht, and had an average monthly expense between 10,000 and 20,000 baht. Overall, the respondents' opinions regarding financial literacy and saving behavior were rated at the highest level. The hypothesis testing results indicated that working-age adults with different genders, educational levels, occupations, and average monthly incomes exhibited significantly different saving

behaviors at the 0.05 level. Furthermore, financial literacy—comprising financial knowledge, financial behavior, and financial attitude—had a statistically significant effect on the saving behavior of working-age adults in the Bangkok Metropolitan Region at the 0.05 level.

Keywords: Financial literacy, Financial behavior, Financial attitude, Saving behavior

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญความท้าทายทางเศรษฐกิจหลายด้าน โดยเฉพาะการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ในขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีเงินออมเพียงพอต่อการดำรงชีวิตหลังเกษียณ ประชาชนจำนวนมากยังคงมีพฤติกรรมการใช้จ่ายที่ไม่รอบคอบและก่อหนี้เกินความจำเป็น ขณะเดียวกัน การชะลอตัวทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีทางการเงินที่ซับซ้อนมากขึ้น ทำให้หลายคนไม่สามารถใช้ประโยชน์หรือป้องกันความเสี่ยงจากผลิตภัณฑ์การเงินสมัยใหม่ได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้หลายครัวเรือนมีปัญหารายรับไม่พอรายจ่ายและมีความเปราะบางทางการเงินสูง (กระทรวงการคลัง, 2565)

ความรู้ทางการเงิน หรือทักษะทางการเงิน (financial literacy) จึงเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้บุคคลมีพื้นฐานความรู้และสามารถจัดการรายรับรายจ่าย วางแผนใช้จ่าย และสร้างความมั่นคงทางการเงินในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหตุการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตอกย้ำความสำคัญของทักษะนี้อย่างชัดเจน เพราะทำให้ประชาชนจำนวนมากต้องเผชิญรายได้ที่ไม่แน่นอนและภาระหนี้ครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น การมีความรู้ทางการเงินจึงเป็นหนึ่งในพื้นฐานสำคัญในการออมเงินอย่างเป็นระบบเพื่อรองรับเหตุฉุกเฉินและรักษาสภาพคล่องในช่วงวิกฤต ในขณะเดียวกันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการเงิน เช่น การชำระเงินดิจิทัล การลงทุนออนไลน์ และผลิตภัณฑ์ทางการเงินรูปแบบใหม่ ๆ แม้จะสร้างความสะดวกสบาย แต่ก็เพิ่มความเสี่ยงต่อการใช้จ่ายเกินตัวหรือการลงทุนที่ไม่รอบคอบ หากขาดความเข้าใจที่ถูกต้อง การออมเงินจึงไม่เพียงเป็นการเก็บสะสมทรัพย์ แต่ยังต้องอาศัยความรู้และทักษะในการเลือกวิธีออมและวางแผนลงทุนให้เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของตนเอง โดยจากรายงานผลสำรวจทักษะทางการเงิน (financial literacy) ของไทย ปี 2565 โดยธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่าคนไทยมีพัฒนาการของระดับทักษะทางการเงินที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 71.4 สูงขึ้นจากปี 2563 ที่ร้อยละ 67.4 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565)

กลุ่มประชากรวัยทำงานถือเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ของประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เป็นผู้นำครอบครัวและผู้ดูแลประชากรกลุ่มวัยต่างๆ ภายในครอบครัว โดยเป็นวัยที่มี

รายได้เป็นของตนเองและมีอิสระในการใช้จ่าย หากไม่วางแผนการเงินก็มีโอกาสที่เงินจะรั่วไหลไปกับค่าใช้จ่ายต่างๆ จึงเป็นวัยที่ควรวางแผนการใช้จ่ายไม่ให้เกินรายได้ที่มีอยู่ รั่วรั้นการก่อหนี้ที่ไม่จำเป็น และเริ่มวางแผนการออมโดยกำหนดเป้าหมายการออมให้ชัดเจน เช่น ออมเงินเพื่อฉุกเฉิน ออมเงินเพื่อตัวบ้าน ออมเงินเพื่อเกษียณ อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงบริบทของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และการเงินในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ในทางกลับกันก็เผชิญความท้าทายทางสังคม เช่น ค่าครองชีพสูง ความเปราะบางทางเศรษฐกิจของครัวเรือน การขยายตัวของเมืองที่ทำให้เกิดชุมชนแออัด ปัญหาการจราจร มลภาวะ และความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการต่างๆ

ดังนั้น ทางผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล การศึกษาในครั้งนี้จะช่วยสะท้อนปัจจัยด้านความรู้และทักษะที่เอื้อต่อการออมเงินอย่างยั่งยืน เป็นแนวทางให้หน่วยงานรัฐ องค์กรเอกชน รวมถึงสถาบันการเงิน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการออมของประชาชน ใช้พัฒนามาตรการหรือโครงการส่งเสริมการออมที่สอดคล้องกับความต้องการของคนวัยทำงานในเขตเมืองใหญ่ได้อย่างตรงจุด ตลอดจนสนับสนุนการกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาความรู้ทางการเงินของประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจลักษณะทางประชากรศาสตร์ของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
3. เพื่อศึกษาความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในครั้งนี้มีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา 2 ตัวแปร ได้แก่

- 1) ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1.1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน

1.2) ปัจจัยความรู้ทางการเงิน ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน ทักษะคติทางการเงิน

2) ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการออมของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายการออม การวางแผนและจัดการออม ความสม่ำเสมอในการออม วิธีการและรูปแบบการออม ทักษะคติและแรงจูงในการออม

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีอายุ 20-55 ปี เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้น ขนาดตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาดตัว อย่างของ W.G. Cochran (1977) ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ เริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน – เดือนตุลาคม พ.ศ. 2568

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเท่านั้น

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน จะมีพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน

2. ความรู้ทางการเงินส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2. ข้อมูลจากการศึกษานี้สามารถใช้ในการออกแบบแผนการส่งเสริมพฤติกรรมการออมให้เหมาะสมกับกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยพิจารณาจากปัจจัยส่วนบุคคลและความรู้ทางการเงิน

3. การศึกษานี้จะช่วยให้คนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน และพฤติกรรมการออม

4. การศึกษาครั้งนี้จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเงินคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจากการส่งเสริมให้มีพฤติกรรมออม

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ปรมะ สตะเวทิน (2546, อ้างถึงใน ธัญชนก เชิงศักดิ์ศรี, 2563) ได้อธิบายว่า บุคคลแต่ละคนมีคุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการรับรู้และการตอบสนองต่อสารที่ได้รับในการสื่อสาร โดยปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ มีบทบาทสำคัญในการกำหนดพฤติกรรม ความคิด และทัศนคติ เนื่องจากเพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกันทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ทำให้แต่ละเพศมีบทบาททางสังคมและแนวทางการดำเนินชีวิตที่ต่างกัน นอกจากนี้ อายุ ยังเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้และการตัดสินใจของบุคคล โดยทั่วไปเมื่ออายุมากขึ้น บุคคลย่อมมีประสบการณ์เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความรอบคอบ ความคิดที่ลึกซึ้ง และมุมมองที่เปลี่ยนไปตามช่วงวัย ขณะเดียวกัน ระดับการศึกษา ก็มีผลต่อทัศนคติและความคิดของบุคคล โดยผู้ที่ได้รับการศึกษาในระยะเวลาหรือยุคสมัยที่แตกต่างกันมักมีมุมมองและค่านิยมที่ไม่เหมือนกัน นอกจากนี้ เชื้อชาติ ถิ่นกำเนิด และพื้นฐานครอบครัว ยังเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อการก่อตัวของค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติ ซึ่งทำให้บุคคลมีมุมมองต่อโลกและพฤติกรรมที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2556) ให้คำจำกัดความของ ทักษะทางการเงิน (Financial Literacy) ตามแนวทางขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD: The Organization for Economic Cooperation and Development) ว่าเป็นความสามารถที่ประกอบด้วยการตระหนักรู้ ความเข้าใจ ความรู้ ทักษะ ความชำนาญ รวมถึงทัศนคติและพฤติกรรมทางการเงินที่เอื้อให้บุคคลสามารถตัดสินใจด้านการเงินได้อย่างเหมาะสมและรอบคอบ ซึ่งผลลัพธ์ของการมีทักษะดังกล่าวจะนำไปสู่การมีสุขภาพทางการเงินที่มั่นคงและยั่งยืนในที่สุด

สฤณี อาชวานันทกุล (2556, อ้างถึงใน อีรพัฒน์ มีอำพล, 2557) ได้กล่าวว่า ความรู้ทางการเงิน หมายถึง ชุดของความรู้และทักษะที่ช่วยให้บุคคลสามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างรอบด้าน ครอบคลุมตั้งแต่การสร้างรายได้ การวางแผนและควบคุมรายรับ-รายจ่าย การออม การลงทุน การจัดการหนี้สิน ตลอดจนการวางแผนทางการเงินเพื่ออนาคตอย่างเหมาะสม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออม

ชนาธิป พาณิชยบุรพา (2568) อธิบายว่า การออม หมายถึง กระบวนการจัดสรรรายได้ส่วนหนึ่งจากปัจจุบันไว้ใช้ในอนาคต โดยละเว้นการใช้จ่ายในทันที เพื่อเตรียมความพร้อมต่อความต้องการในระยะยาวหรือเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด เช่น การสำรองเงินไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน หรือเพื่อบรรลุเป้าหมายทางการเงินเฉพาะด้าน เช่น การซื้อที่อยู่อาศัย หรือการเกษียณอายุอย่างมั่นคง การออมสามารถกระทำได้หลายลักษณะ ทั้งในรูปของทรัพย์สินทางการเงิน เช่น เงินฝากธนาคาร กองทุนรวม หรือ พันธบัตร และในรูปของทรัพย์สินถาวร เช่น อสังหาริมทรัพย์หรือที่ดิน นอกจากนี้ การออยังสะท้อนถึงความสามารถของบุคคลในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินอย่างมีระบบระเบียบและมีเป้าหมายชัดเจน เพื่อให้เงินที่ออมสามารถสร้างผลตอบแทนและเพิ่มมูลค่าได้ในระยะยาว ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างความมั่นคงทางการเงิน รวมทั้งเป็นกลไกในการลดความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจในอนาคต

ศุภวรรณ มณีพันธุ์วงศ์ (2552, อ้างถึงใน อนงนาฏ ศุภกีนวณิชกุล, 2558) ได้แบ่งรูปแบบการออมออกเป็น 3 รูปแบบ ซึ่งแต่ละแบบได้ผลตอบแทนที่ต่างกันออกไป ได้แก่

1. การออมในรูปแบบของสินทรัพย์ถาวร มีไว้เพื่อความจำเป็นและเป็นการ สร้างหลักประกันในอนาคต ส่วนใหญ่เลือกออมประเภทนี้เพราะมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันความเสี่ยง เช่น ที่ดิน อาคารและสิ่งปลูกสร้างหรือที่อยู่อาศัย เครื่องจักร โลหะ อัญมณี เป็นต้น
2. การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน ถึงแม้จะมีสภาพคล่องสูงแต่ สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็ว เช่น เงินสดในมือ ตัวเงินคลัง ตัวการค่า พันธบัตร หุ้นกู้หรือหุ้นสามัญ สลากออมสิน กรมธรรม์ประกันชีวิต กองทุนเลี้ยงชีพ เป็นต้น
3. การออมเงินฝากที่สถาบันทางการเงินต่างๆ เป็นการออมที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุด เช่น ธนาคารพาณิชย์ธนาคารออมสิน บริษัทเงินทุน บริษัทประกันชีวิต สหกรณ์ออมทรัพย์กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพเงินฝากสหกรณ์ เป็นต้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการออม

ศิริลักษณ์ วาสยศ (2562) กล่าวว่า พฤติกรรมการออม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของบุคคลในการเก็บออมรายได้ส่วนที่เหลือหลังจากหักค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันแล้ว เพื่อนำไปสะสมไว้ใช้ในอนาคต ทั้งนี้ รูปแบบและวัตถุประสงค์ในการออมของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม และรายได้ที่มี การออมจึงถือเป็นกระบวนการวางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและสอดคล้องกับฐานะทางการเงินของตน เพื่อให้สามารถบริหารเงินได้อย่างเหมาะสมและมีเสถียรภาพทางการเงินในระยะยาว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อนุสรฯ สุภา (2562) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับการเลือกรูปแบบการออม กรณีศึกษา ลูกค้าของธนาคารกรุงไทย สาขาเซ็นทรัลแอร์พอร์ตเชียงใหม่ จำนวน 450 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการเลือกรูปแบบการออม ได้แก่ อายุ อาชีพ และระดับรายได้ต่อเดือน ในส่วนของคะแนนทักษะทางการเงินที่มีผลต่อการเลือกรูปแบบการออม ได้แก่ คะแนนด้านความรู้ทางการเงิน และคะแนนด้านพฤติกรรมทางการเงิน

ชนาธิป พานิชย์บุรพา (2568) ได้ทำการศึกษาทักษะทางการเงินและพฤติกรรมการออมเงินของคนเจนเนอเรชั่น Y เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) และการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในเจนเนอเรชั่น Y รวมทั้งหมด 30 คนผลการวิจัยพบว่า ทักษะทางการเงินและพฤติกรรมการออมเงินที่ดีของประชากรเจนเนอเรชั่น Y นั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการวางแผนและบริหารการเงินเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ อย่างมีประสิทธิภาพได้ โดยเฉพาะการมีเป้าหมายทางการเงินที่ชัดเจน การออมอย่างสม่ำเสมอ การเลือกใช้ช่องทางการออมหรือการลงทุนที่เหมาะสมกับรายได้และความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ทั้งนี้การส่งเสริมทักษะทางการเงินและพฤติกรรมการออมตั้งแต่อายุน้อยจะช่วยให้เกิดวินัยทาง การเงินและความมั่นคงในระยะยาวมากยิ่งขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

ระเบียบการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการนำเสนอผลงานวิจัย เชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่ใช้วิธีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีอายุ 20-55 ปี โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสารทางวิชาการ รายงาน บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนองานวิจัยโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนั้นแบ่งออกได้เป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 คำถามคัดกรอง เพื่อคัดเลือกประชาชนวัยทำงานที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (Check List)

ส่วนที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล มี ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน โดยลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (Check List)

ส่วนที่ 3 ความรู้ทางการเงิน คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับของ Likert Scale

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการออม คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับของ Likert Scale

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และกำหนดรหัสเพื่อนำมาใช้ในการคำนวณทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ Independent Sample t-Test One-Way ANOVA และ Multiple Regression Analysis

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.75 มีอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.25 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 87.50 มีอาชีพพนักงานประจำ/พนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 58.00 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.25 และมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.50

กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยความรู้ทางการเงินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านทัศนคติทางการเงิน และด้านพฤติกรรมทางการเงิน ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านวิธีการและรูปแบบการออม ด้านทัศนคติและแรงจูงใจในการออม ด้านการกำหนดเป้าหมายการออม ด้านความสม่ำเสมอในการออม และด้านการวางแผนและจัดการออมตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน จะมีพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีอายุ และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน จะมีพฤติกรรมการออมไม่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า ปัจจัยความรู้ทางการเงินทั้งโดยภาพรวม และรายด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านทัศนคติทางการเงิน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยความรู้ทางการเงินอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดการทางการเงินในระดับสูง สามารถวางแผนการใช้จ่าย การออม และการลงทุนได้อย่างเหมาะสมกับรายได้ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์ชนก มณีพรหม (2564) ที่ได้ทำการศึกษาความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการทหาร สังกัด กรมกำลังพลทหารบก ผลการศึกษาพบว่า กรมกำลังพลทหารบกในภาพรวมมีความรู้ทางการเงินในระดับมาก และสอดคล้องกับ รายงานผลสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย (2565) ที่แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีพัฒนาการของระดับทักษะทางการเงินที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นจากปี 2563 และค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยการสำรวจทักษะทางการเงินของ OECD ในปี 2563

จากการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงการมีเป้าหมาย มีความสม่ำเสมอ ประกอบกับการมีทัศนคติและแรงจูงใจในการออมที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย (2565) ที่พบว่าสัดส่วนของคนไทยที่มีการเก็บออมในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาในปี 2565 อยู่ในระดับค่อนข้างสูงที่ร้อยละ 87.5 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารทิพย์ พจน์สุภาพ และคณะ (2568) ที่ได้ทำการศึกษาความรู้ด้านการเงินและทัศนคติทางการเงินต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน จะมีพฤติกรรมการออมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวัช กรณาเพ็ญ (2560) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออมของคน Gen Y ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ในด้านอาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อพฤติกรรมการออมของคน Gen Y สอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยวรรณ เหลี่ยมประเสริฐ (2566) ได้ศึกษาพฤติกรรมการออมและการลงทุนของกลุ่มประชากร First Jobber ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่มี

ระดับรายได้ ระดับการศึกษา และอาชีพที่ต่างกัน ส่งผลต่อกลุ่ม First Jobber มีพฤติกรรมการออมและการลงทุนที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คชภัก จิรวชิรพล และคณะ (2568) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา ลักษณะงานที่ปฏิบัติ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยความรู้ทางการเงินทั้งโดยภาพรวม และรายด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านทัศนคติทางการเงิน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญธาดา กฤษเลิศกุล (2564) ที่ได้ทำการศึกษาความรู้ทางการเงิน แรงจูงใจทางการเงิน และทัศนคติทางการเงินส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินและการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุน ในสถานการณ์วิกฤติโควิด-19 กรณีศึกษา : ลูกค้าเอ็กซ์คลูซีฟ ธนาคาร B จำกัด (มหาชน) เขตนครปฐม1 ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ทางการเงิน แรงจูงใจทางการเงิน และทัศนคติทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินของลูกค้าเอ็กซ์คลูซีฟในสถานการณ์วิกฤติโควิด-19 เนื่องมาจากความรู้เรื่องพื้นฐานของการเงินและหลักการวิเคราะห์ การนำความรู้ ประสบการณ์ และความเชื่อมาประยุกต์ใช้นับเป็นเรื่องพื้นฐานที่สำคัญในความสำเร็จทางการเงิน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตพร ปลูกวัน (2566) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมเพื่อเตรียมเกษียณอายุของบุคลากรกรมการจัดหางานในพื้นที่ส่วนกลาง ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติทางการเงินและพฤติกรรมการเงินส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อเตรียมเกษียณอายุของบุคลากรกรมการจัดหางานในพื้นที่ส่วนกลาง

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาและข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ทางการเงิน ถือเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนตัดสินใจทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาครัฐควรจัดอบรมและบูรณาการความรู้ทางการเงินในระบบการศึกษา เพื่อปลูกฝังวินัยทางการเงินตั้งแต่วัยเด็ก ส่วนภาคเอกชนควรส่งเสริมความรู้แก่พนักงานและลูกค้าผ่านกิจกรรมหรือสื่อออนไลน์ พร้อมทั้งพัฒนาช่องทางดิจิทัลให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลทางการเงินที่ถูกต้องและเข้าใจง่าย เพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงินและเตรียมพร้อมสู่อนาคต

2. ด้านพฤติกรรมทางการเงิน ควรส่งเสริมให้คนวัยทำงานมีวินัยทางการเงิน จัดการรายรับ รายจ่ายและการออมอย่างเป็นระบบ โดยใช้เทคโนโลยีทางการเงินช่วยบริหารเงิน เช่น แอปติดตาม รายจ่ายหรือการลงทุนอัตโนมัติ พร้อมสนับสนุนการออมระยะยาวผ่านกองทุนต่าง ๆ และให้สิทธิ ประโยชน์ทางภาษีแก่ผู้มีวินัยการออม เพื่อสร้างแรงจูงใจและเสริมความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว

3. ด้านทัศนคติทางการเงิน ควรส่งเสริมให้คนวัยทำงานมีทัศนคติเชิงบวกต่อการออมและการ วางแผนทางการเงิน มองว่าการออมเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความมั่นคงในชีวิต ผ่านการรณรงค์และ สื่อสารเชิงสร้างสรรค์ รวมถึงการนำเสนอแบบอย่างบุคคลที่ประสบความสำเร็จทางการเงิน เพื่อเป็นแรง บันดาลใจในการปรับทัศนคติและพฤติกรรมการออมให้ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่อาจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงานเพิ่มเติม เช่น อัตราดอกเบี้ย อัตราเงินเฟ้อ ราคาสินค้าอุปโภคบริโภค หรือสถานการณ์เศรษฐกิจโดยรวมในประเทศ เนื่องจากปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวแปรภายนอกที่มีผลโดยตรงต่อ ความสามารถในการออมและแรงจูงใจในการ ออมของประชาชน

2. ควรศึกษาปัจจัยเชิงจิตวิทยาทางการเงิน (Behavioral Finance) ที่อาจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการ ออมของคนวัยทำงาน เนื่องจากแม้ว่าปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินจะมีความสำคัญต่อการตัดสินใจ ทางการเงิน แต่ในความเป็นจริงพฤติกรรมของมนุษย์อาจจะได้รับอิทธิพลจากอารมณ์ ความรู้สึก และ แรงจูงใจทางจิตใจร่วมด้วย เช่น ความกลัวความเสี่ยง อิทธิพลของเพื่อนร่วมงานหรือสังคม

3. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของคนวัย ทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเท่านั้น ดังนั้นจึงควรขยายขอบเขตการศึกษาเพิ่มเติมไปยัง เขตพื้นที่อื่นเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมในบริบททางเศรษฐกิจต่างกัน

4. การวิจัยในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ เท่านั้น ดังนั้นสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปควรใช้การวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ครอบคลุม และสะท้อนมิติที่หลากหลายถึงพฤติกรรมการออมของประชาชนวัยทำงาน

เอกสารอ้างอิง

กฤตพร ปลูกวัน. (2566). *ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมเพื่อเตรียมเกษียณอายุของบุคลากร กรมการจัดหางานในพื้นที่ส่วนกลาง*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

- กระทรวงการคลัง. (2565). *ร่างแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะทางการเงิน พ.ศ. 2565 – 2570*.
ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 27 กันยายน 2568. [https://media.thaigov.go.th/uploads/
document/142/2022/06/pdf/Doc_20220615091624000000.pdf](https://media.thaigov.go.th/uploads/document/142/2022/06/pdf/Doc_20220615091624000000.pdf).
- กานต์ชนก มณีพรหม. (2564). *ความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณอายุ
ของข้าราชการทหาร สังกัด กรมกำลังพลทหารบก. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.
- ศษภัก จิรวชิรพล และคณะ (2568). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน
ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจกรุงเทพมหานคร. *วารสารศิลปศาสตร์*. 7(1). 29-43
- ชนาธิป พาณิชนัยบุรพา. (2568). *ทักษะทางการเงินและพฤติกรรมการออมเงินของคนเจนเอเรชั่นYเพื่อ
เตรียมตัวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสยาม*.
- ชาญธาดา กฤษเลิศกุล. (2564). *ความรู้ทางการเงิน แรงจูงใจทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน ส่งผล
ต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินและการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุน ใน
สถานการณ์วิกฤติโควิด-19 กรณีศึกษา : ลูกค้าเอ็กซ์คลูซีฟ ธนาкар B จำกัด (มหาชน) เขต
นครปฐม1. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- ธนาкарแห่งประเทศไทย. (2565). *ผลสำรวจทักษะทางการเงินของคนไทย ปี 2565*. ออนไลน์.
สืบค้นเมื่อ 27 กันยายน 2568. [https://www.bot.or.th/th/research-and-
publications/articles-and-publications/bot-magazine/Phrasiam-67-2/2567-info-
financial-skill.html](https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/bot-magazine/Phrasiam-67-2/2567-info-financial-skill.html).
- ธัญชนก เชิงศักดิ์ศรี. (2563). *คุณภาพชีวิตการทำงาน ลักษณะของงาน ที่มีความสัมพันธ์ต่อความ
ผูกพันต่อองค์กรและความพึงพอใจในสวัสดิการของพนักงานในเครือบริษัท เฟรเซอร์ส
พร็อพเพอร์ตี้ (ประเทศไทย). สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- ธัญพร กวีบริบูรณ์. (2561). *ลักษณะทางประชากร แรงจูงใจของผู้บริโภค และพฤติกรรมการใช้บริการ
โคเวิร์คกิ้งสเปซในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย*
- ธีรพัฒน์ มีอำพล. (2557). *ความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมการออมที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงิน
เพื่อการเกษียณอายุ กรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.
- ศิวัช กรุณาพันธุ์. (2560). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมและพฤติกรรมการออมของคน Gen Y. การ
ค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.

- ศิริลักษณ์ วาทยศ. (2562). *ทักษะทางการเงินและพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- หทัยวรรณ เหลี่ยมประเสริฐ. (2566). *พฤติกรรมการออมและการลงทุนของกลุ่มประชากร First Jobber ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร*. การค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนงนาฏ ศุภกนิวณิชกุล. (2558). *พฤติกรรมการออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุ กรณีศึกษาบุคลากรมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อนุสรฯ สุภา. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับการเลือกรูปแบบการออม :กรณีศึกษา ลูกค้าของธนาคารกรุงไทย สาขาเซ็นทรัลแอร์พอร์ตเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.